

3

и 30289/2м

Передав
романтузр
179.07. 1902.

~~Н. 576~~

ВІДОВЗА

до

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

свічного Виділу Товариства „имени ШЕВЧЕНКА“!

Роз. 191-24/550

Накладом Прокопа Гаврилюка.

ЛЬВІВ.

З друкарні А. Вайдович.

1878.

062(с47.743.1)

Ліпнь України ім. В. Стефаника

01331700F

Ліпнь України ім. В. Стефаника

„Як би взялись, так, як треба
„То й мудрость була би своя“.

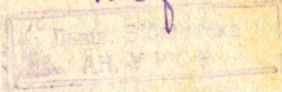
Т. Шевченко.

и 30289

11.576.

~~23523~~

СВІТЛИЙ ВЖДАЄ!

Недалечко вже той час, коля ми обходитимем ті вже сімнайцяті роковини смерті Тараса Шевченка. Нічого мені про се говорити, чим він був, той Тарас Шевченко для українського народу загально, чим він став для нас Галичан особливе. Про те розказано при всяких нагодах, в розмаїтих журналах и публикациях, особливе у трьх вступних річах, якими відзначаються ті вечери у честь его споряджені. Хоч правду кажучи, ні сего темату досвілі переговорити, ні зглубити! Инша річ, яку ми шану складаємо пам'яті великого Батька не словами? Як ми на ділі розуміємо его безконечні услуги для українського народу, се б то: чого він у тій практиці нашого життя народного для нас стоїть? Який негубающий пам'ятник ставляємо ми его славі? Як ми сповняємо его завіти? -- А се мабуть так дуже підходить під справу святковачя его пам'яті, сего Лицаря-Кобзаря-Невміраки!

Не буду я відповідати повчщих питаль, бо відповідь була би може дуже непотішна. Скажу одьо: Сімнайцяті роковини ми обходимо, а все тим самим ладом, вступними річами, співами и деклямациями, отже ніби стереотипно. Не побиваюсь за одною одмінною формою, котра-б може річи в нічим не одміняла. Я так дуже побоююся холодної офіціальності при народніх манифестаціях, яку мені чогось таке святковане нагадує, що так зашкаралупилось у одній злучайній формі. Тут власне повинна заявитись та плодучість думки нагуднеї, повинна визначитись та глибиня народнього чутива, ухляючи всяку мертвенну, навичну о нестайність, — де предмет так невичерпаний, причина до виявленя народнеї думки така велика, в такім пункті, де цілий, мов, интерес народності нашої згромаджувати здався-б!

Певне, що чинити що раз багатшим те святковане, оновляти и увіковічнити ту пам'ять Тараса, се обов'язок, що ложить на кождо-му Українцеві-патриотіві, хто лишень таким визнаватись хоче. Ще до-несліщій сей обов'язок на кождому народньому товаристві. Но найбіль-ший він єсть неперечно на тім товаристві, котре своє назване взяло від дорогого кождоу Українцеві имени Шевченка, на — то ва ри-стві „Шевченка“. Воно окликнувшись таким голосним названем підійшло найблище під ту програму, яка була програмою ваговито-го и незвичайного жита Шевченка. Олицетворяти те, що було идеалом Тарасової душі, в вірних проводах народніх діл, се ёго ши-роке завдане!

Но власне те так найзначнійше товариство наше народне, това-риство найзагальнішого интересу народнього, найменш постаралось о те, щоби увиднити ту миссию великого Громадянина між нашим наро-дом, щоби чим небудь одвітити на ті завітні поклики Кобзаря на-шого. Інші товариства бодай убічно працюють над переведенем на-роднєї идеї, нехай буде що вони не справляються так, як би по Та-расовій думці виходило, а вже добре що силується, що небудь до-вершити у користь того народу, якому Тарас проспівав свої живі, безсмертні думи.

Товариство „Шевченка“ скупило цілу свою акцію у одній дру-карні. Певне друкарня, се наші єурми и самопали, що мають були-ти сонну Україну и її верухавих дітей до нового историчнєго жи-тя, — друкарня, се наш загальний варстат народній, де всему по-винно дістатись заробку и „закаблукам и передам“. Но таки потреба щоб та друкарня стала свєю, щоб у її конечне відбивався голос товариства и ёго величяєї фирми, щоб у її при всіх космополитич-них голосах, таки дочувався нам як найдонесліщій галос Тараса, той чаровний дух ёго пісні, той лицарський поклик:

„... Та вставайте...“

Не буду я робом нашого відомого радикального теоретика па-на Драгоманова, (котрий бодай би віколи так грубо не помилявся у своїх теориях, як на сей раз!) що печатно заявив, мов бч після ем-піричнєго шконтра касен товариства „Шевченка“, що теєж товари-ство сидить, мовляв, на грошах. Я занадто добре знаю про дуже ще непотішний стає материяльний товариства. Не буду я дальше злосло-

вити и такого поступованя товариства, котре позволяє у своїй друкарні відбиватись, бодай би и „Jüdische Lemberger Zeitung“ — ам. Я хочу зі взгляду на поганий стан фінансовий признати такий спосіб провадження и потроху конечним и потроху розумним. Рівно-ж с того таки взгляду, не буду я свічному Виділові піддавати проєктів, котрі-б ёго сили фінансові переходили и котріб товариство на небезпечні кризи фінансові наражали. Я хочу піддати проєкт так приступний, так до сповнення легенький, як би лишень розходитись мало о заведене якої одмінної манипуляції, — и котрий би в своїй консеквенції до переміни сего недоброго стану річей для товариства наміряв. И сподіюся що він добутий з моєї душі, відібеться у всіх серцях наших патріотів, и свічний Виділ прийме ёго як би свій власний с цілою рівно патріотичною широстою!

Жадаю від свічного Виділу видаваня місячнєго неполітичнєго журналу, на яке видаванє статут товариства виразно призволяє. А журналу ось якого накрою:

Виходячи від величнєго поклику Тарасового: „и чужому научайтесь, й свого не цурайтесь“, повинен свічний Виділ появити такий журнал, котрий би під той подвійний завіт Тарасів як найблище підходив, — отже конечно журнал народно-научній. Вже з того виходило-б, що не виглядаю з рук товариства чи ёго Виділу журналу сухо-теоретичнєго з наукою лишень универсальною, з наукою, що тримається в резерві від справи народності, десь колись мимоходом за неї зачіпаючи. Ні! я думаю про журнал навскрізь народній, український. Я думаю про ту науку, котра-б нам помагала освітляти справу нашої народності, котра-б нам показувала причину, чому „наша дума, наша пісня не вмре, не загине“, котра-б нашу народню истоту не замазувала, узнаючи її ефемирнєю, но котра-б причинялась до найкращого розбудження и розвитку, свобідного справді народнєго житя між нами, доносила патріотичнєго жару любови до всего ріднєго, до дорогої України, котра-б нам казала єднатись з нашим людом, стаючись заразом и для ёго живою просвітою, и казала добувати с того народу свого всеї сили, всеї правди, всеї людяности, отже котра-б нам се за найсвятійший обовязок вкладала, в правдивому інтересі цілої люцкості, викликовати з нашої душі народнєї ті живі симфонії українські и вплітати їх в той концерт штучний и научній, при якому уділ приймають по ряду всі негибнущі народності

світа! — Я розумію ту свою письменність, питому, якої жадав від всіх Українців безсмертний Тарас: „Як би взялись так, як треба, то її мудрість би була своя“. Та ба! в тім бо и річ, що „як би взялись“. А ми покищо ні раз не беремся за ту свою мудрість. А вже-б таки пора, щоб ми за неї прийнялись. А то поправді, не знаю, чи легка буде и земля над нами від того суду, який тримати муть над нами потомні, що ось: „були раз ледащі и ні на що...“

Но не знати, чи хутко обвіє нас той дух весняний, що виявлять цілу зелень нашого народнього творючого духа, чи скоро ми появимо „свою мудрість“ народню? То треба бодай приготуватися до сего. Тим першим приготованем буде, коли обглянемо все те, що між нами по всіх галузях письменства зробилось, коли зведемо се до купки и добудемо з него науку на дальше, таки так по Тарасовому: „все розберіть“:

„ та читайте

Од слова до слова;

„Не минайте ані титли,

„Ніже тії коми...“

Коли дальше до евиденції зведемо все те, що сторонні люди про нас розказали.

А притуливши все те сказане до проєктованого мною журналу, повинен би той журнал містити у собі:

I. Критичні розгляди и зводи матеріялу нашого историчного, етнографичного, язикового, що звели свої люди и що порозкидані по чужих письменностях. Реферати того, що зроблєсь по предметі природо- и землезнавства нашого.

II. Самостійні придбани, пошукованя, студії, монографії, розвідки по тих предметах.

III. Критичні ребори плодів письменних, як и загальні огляди руху литературного у нас.

IV. Добірні окази з нашої сучасної літератури красної, як: поезії, повістки частини поем и драм*) розуміється так оригінальні, як и в найновіщих виявах.

*) Ширшу повість, цілі поеми, драми, радби я виключити с того журналу, по тій причині, що вони в осібних виданях можуть мати більше принади, и яко цілковиті новости більше покупу

V. Найдокладніші вісті про всі ті сторони публікації, в яких про наш народ толкується, або де наш народ послужив яко вірний або невірний темат, явно або крадькома до письменського опрацювання, — загально про всі ті публікації, котрі мають інтерес для нашої народності.

То би був відділ А., котримбл нам на якийсь час у тім журналі вдовольнятися треба.

Відділ Б., котрий би пізніше долався, відносивсь би, до самої універсальної науки. И то: до науки в її найтонших во найживіщих комбинаціях, в її найшляхотніщих впливах, се есть в жаданю: волі, пошанованя прав всякої людини, неспиненого розвитку народніх индивидуальностей, — в незамулених поглядах на историю народів, на культуру, — в розяснію живої сили народнєї, — в обличеню тих наєтків, які переховані для освіги народом простим, — в показаню тих засобів житя, які заховались в тій верстві суспільности для нового историчнєго порядку, як се мною в иншім місцю и для другої потреби, се есть просвітнєї розказано. Се була би 1) часть в тім відділі.

2) часть становила-б вірна бібліография чи правдивіще Review націєніщих публікацій так научніх, як и письменських з додатком хроніки штуки між передовиями народами цілого світа. З придбанем сил потрібних та часть с часом мусіла-б значно розширится у нашім журналі, поки-б ми не виявили „свою мудрість.“

От якого журналу виглядаю від свічного Виділу. Ёму-б припало завданє, перерване діло Петербурскої „Основи“ обновити. Так би ёму и остати вже то для самої памятности и типичности, як и для того, що прийшлось би ёму справді покладати живі фундаменти научно-народні: „Основою.“

Розходитись може лишень о те, чи товариство має потрібні сили до виявленя такого журналу?

як тоді, коли вона була би перепечатані. А се мабуть не маленький взгляд, коли о то конечно ходити мусять дати поволі вироблятися самостійним литератам, котріб инакшого заробку не гляділи. А сей журнал, опертий на цілковитій безинтересовності, був би той, котрий би з гори кажемо — ніякої интрати матерьяльної нікому не запевняв.

Перейду найперш сили моральні чи письменські, якими диспонує, а в потребі диспонувати може товариство, а потому матеріальні чи фінансові сили.

Найперш має товариство „Шевченка“ між своїми товаришами такі моральні сили. В склад його входять професори, ба! і професори університету. Вони самі і прикликнувши собі до того у поміч і тих колеґів-професорів, що не для якої неохоти, а так може за для завеликої трохи вкладки, не належать досі до товариства „Шевченка“, можуть дуже складно ввійти в редакцію журналу. Коли би ці люди може для інших справ, як політичного проводу народнього, або для просвіги народнєї, котрі мають свої особні вимагання, не дуже були кваліфіковані, то до теї праці вони мов природні діячі. Спевне повинна їм бути люба робота, справу того народу, котрому виховати вірних синів, судилося їх великим обовязком,—освігляти наукою, для якої вони свій вік псвятили, коли до того тільки жерел научних під їх рукою. Не виглядати конечно, щоб вони були орлами, доволі з них як вони будуть народними муравлями. Для исторії, для филології єсть у нас доволі професорів, нехай же вони свою научну вдалість, свій научний досвід обернуть на поле своєї ріднєї исторії, своєї ріднєї мови. Дальше маємо ми молодіж університецьку. Та молодіж, відаючись наукам, повинна зараня привикаги, робити ужиток с теї науки, за якою її народ виправив між люде. Те що може мати корисьть або интерес для народу свого, повинна вона пильно реєструвати у своїй голові. Далі вона повинна робити собі збірничок дорогоцінностей и рідкостей народніх, де-б вона їх не напирала чи дошукалась, и сей збірник мов амулет який повинен сім людем молодим на ціле жите нагадувати „чії сини?“ вони, и тим те жите оберегати для услуг народніх. Коли будуть такі збірники у неї, то не один витяг дасьть ся з них зробити для жаданого журналу.—Но між тою молодіжю єсть и справедливі литерати, як редактори „Друга“, котрі мали вже доволі сполібности виявити снагу письменську. Відстати їм від письменства не слід и ніяково, особливе коли вони після переправи соціялистичнєї, політично скомпромітовані, и труди письменські на довго остануть їх єдино-зможними трудами. Їх політичне скомпромітованє не може відноситись ані до їх приналежності народнєї, ані до їх повинності служити тій народності котра, їх е питоме, рідна народність. Вони повинні лишень перенести той жар

шляхотний, з яким зони віддавалися ідеї далекій, непевній а нехай буде що и правдивій у собі, та за дуже дуже далекими горами, а що вже до нашого стану суспільного и ёго нерозвитку, то ідеї вирост утопичній, а що до нашої народності, рефлектуючи на нинішню постать її, ідеї зловіщій, — перенести ёго, кажу з далекого чужого поля на своє близьке, рідне. Наша народність ще не розвинена, її сила навіть не виявлена. Як дорогий металъ лежить вона у глубокому нутрі люду простого нашого, придушена иншими покладами. Тяжка праця їх розгорнути. Покажімо-ж тутъ щирісьть нашу. Розірвм кайдани, що нашу народністьъ давять. Зведім розкрадену чужими исторію нашу, вирвм ті клейноди наші з чужих рук, виявм красу нашого ріднёго слова, нашої пісні, збогатім нашу письменність а в практиці жита нашого покажімося не татами того народу, з якого ми вийшли, но рідними братами, оттак по Тарасовому:

„Обнімітеж брати мої
Найменшого брата!

Так, віра в свою правду, свою силу, в свою волю, любов до свого народу, до України нехай проводить нами, оте бо, що:

„Нема на світі України
„Немає другого Дніпра!“

Тоді нічого пертись булюб:

„ на чужину
„Шукати доброго добра
„Добра святого, волі, волі,
„Братерства братнёго...“

Сповнім лишень Тарасові завіти. А тоді:

„ . . . як-би то сталося,
„
„Не плакали-б діти, мати-б не ридала
„
„И сонце не гріло-б смердячого гною
„На чистій, широкій, на вольній землі,
„И люде
„ . . . не покивали-б на нас головою...“

Добуваймо цілий розум с Тарасової пісні, того живого голосу душі народнеї. Се найбезпечнійший розум по над всі инші розуми в нашім взгляді народнім, увзгляді до України. А годуючись тим ро-

зумом не будемо вставати за дїя чужих ідей, когрі не зродились між нашим народом, отже для такого соціалізму, не будемо, кажу ставати ворогами між собою, не будемо тратити ґрунту всього під ногами для розвитку народнєго, отже тим самим и для прогресу народнєго; не будемо „гірше Ляха“, або як башибозуки катувати рідну Україну. А врешті може всякїй зіставати и ультрасоціалістом. — се справа єго особистого переконання и в догоду такого переконання видавати який небудь „Громацький Листок“, а в народнім згляді маємо обняти:

„найменшого брата,“

„Щоби мати усміхнулась

„Заплакана мати!“

Тим и вповаю. що за моїм голосом, за яким

„Не ма ні зера несправди за собою“

приложать сі молоді письменники руку до проєктованого мною журналу, кидаючи на сей раз на високу полицію соціалізм. Тим щоб зробити початок такої єдності народнєї, обявляю прилюдно, що приймаю цілком безинтересовно участь в тім журналі, и кличу на моїх товаришів письменників, щоб зволили по мому прикладу до Свічнього Виділу подібне до мого подати заявлїня, що приймуть рівно безинтересовно улїя в редакції сєго журналу. Що котрий небудь з високоповажних панів професорів університету зволить взяти провід у редакції, не сумнїює ні раз такого сподіватись.

Більша труднїсть зда в а л а с ь би заходити для Свічнєго Виділу під взглядом материяльним. Видаване такого журналу стояло-б певних видатків. А товариство не то що не диспонує ніякими фондами, но в о н о, чи вірніше друкарня — на лихо — находиться в довгах. То говорить добитно про непотїшний стан материяльний нашого товариства.

Но я питаюсь Свічнєго Виділу, коли міркує Свічний Виділ, що такий невеселий стан річей товариських устане? Коли товариство чи друкарня перестане жити так з дня на день, або латати? Яку надію має Свічний Виділ на одміну на краще? Що за плян, вже не який ідеальний, георетичний, но плян практично-фінансовий уложив собі Свічний Виділ, щоб добугнись с такої бїди?

От що хочу с Свічним Виділом таки прилюдно—вибачай Свічний Виділе моїй щиростї—переговорити. Коли-б у товариства були акції, положім залізничі або инакші папери цінні, що їх товариство до-

рого купувало, а їх курс тепер дуже низенько стоїть, то могла-б бути надія, хоч непевна то бодай можлива, що ті акції підуть в гору и товариство тоді ширше розвине свою акцію. Но таких акцій в товариства не ма. Або колиб интерес товариства можна прирівняти до якого интересу звичайного купця, котрий розкладає собі таку калькуляцію: тепер часи погані, не буду розширяти мого гандлю, аж доки та стагнація не перемине, тоді розвину мій интерес, до того часу мушу обмежитись. И справді, як вона розумна, така калькуляція у такого купця, зовсім вона не прикладна до интересу нашого товариства и єго друкарні. И навіть коли би рівні по фаху, по иншим народностям привалежні бібліографичні товариства, праміром польські, и зістаючи під їх диспозицією друкарні, взяли собі на час таку максиму: не будемо тепер друкувати нічого на власну руку, не можемо наражатись на сироти, бо люде не мають грошей, а будемо друкувати лишень діла приватних пакладців за готові гроші, аж доки часи погані не переминуть — то и така максима не годиться до интересу нашого товариства и єго друкарні, вже не облічуючись с тим, чи наші люде мали колись більше грошей або чи їх будуть мати незадовго більше. Бо припустім, що ті часи безгрішя чи мало-грішя вже змінилися, що польські друкарні друкують без міра, и що їм з носа спаде, дістається нашій друкарні, мимоходом кажучи, дуже дешевій и в д. годженю жадавам дуже скропулятній, и нехай буде що того спалога з носа дісталося тепер в двое нашій друкарні, її стан не міг за для тої дробини більшої роботи о богато змінитись, вона все таки в довгах. Особні накладці не авляються, товариство само рівно нічого не публікує. И так біди не видно кіпця. Надія на те, що здіблегься пречінь патриот, що заплатить всі довги товариства, и так розвяже єму руки, дуже слизька. А надія на якесь: щось колись, ялось, — нехай легко скажу, безосновна.

Не маж ніякої ради на таку біду? Єсть, кажу, и се озь яка: Зрозуміне наших народніх, товариських интересів, бо одно те нерозуміне стало за всю причину нашого неповодженя.

Такому нашому товариству Шевченка припало за обовязок викликати, добутти з народу жадобу, охоту до письменства, котру охоту заспокоїти може лишень друкарня, котра лишень в тій розбудженій и заспокоєній охоті знайти може поліпшенє своєго непотішного, материяльного стану. Так отже муслть товариство виробляти и ли-

тератів и публіку. И сповняти має сю роботу не лишень яко па-триот-громада, но від разу яко зимний, вирахований финансист, після залізного, систематичного плану.

Такою чародійною паличкою в її руках має бути проєктований мною журнал. Він для товариства повинен бути тою повольною, но щасливою финансовою операцією, когра в своїм результаті повинна приносити розвіт інтересу нашої друкарні. Головна річ, розумне застосоване ся до правдивих обставин, хоч дуже поганих, нашого письменського торгу, — на що у нас так мало уваги звертано. Мушу поневолі впести в мою річ більш словесну деяку капиталистичну увагу. У нас друковано звичайне тільки екземплярів якої публікації, кільки з гори облічено, що сего добра тільки а тільки розійтись може, и таку ставлено ціну, яка після правдоподібного розходу справедливою здавалась. И мало тих випадків, коли таке облічене було вірне. Звичайне діставалось дуже багато „мишам на снідане“, а автор чи накладець досвідчав банкруцтва. Тимчасом наша засада повинна бути цілком инакша. Ми не повинні ані одного екземпляра більш друкувати над те, для чого розхід маємо загварантований, — кажу ані одного екземпляра квижки, ані одного номеру часописьма, когрого розхід не мали-б ми убезпечений. Отже нічого для запасу и нічого на оказ. Довга практика повинна нас була научити що окази такі, се ніяка мітода придатна для книжково чи публіцистично-торговельного інтересу у нас. Нам краще творити бібліографічні рідкості як бібліографічні повсюдності. Форми прийняті де инде, в книжково - торговельнім світі, котрі приносять певні користі а бодай не поносять страт, нас нічого не повинні обовязувати, — так як загально в світі финансовім формальностей нема таких, за котрі-б не приходилось-би платити. Коли-ж маємо яку надію на користь того, що обвістимо наперед публіку про вихід якої квижки або часописі, а се не дасться в инакший свосіб оголосити, то замість номерів на оказ, вишлім оповістку коротеньку на таким свистку. щоб ні крайцаря не стояла. Дальша засада, нікому ні одного номеру не давати, ні посилати, хто не заплатив за него. Так и до ціни. Ціну повинні ми поррахувати не після рахунку правдоподібности, но після облічени такого певного, когре наклад покриває. В такий спосіб жална публікація не могла-б не удатись. Правда! що виїшли б ціни вищі, но маю надію певну, що в тім способі провадження хутко спровадяться

би ціни нищі, збудиласьби у публіки цікавість найперш, а потому охота до набування, а наконєць акуратність в плаченю. Зосім не забуваю на те, що найголовнішим фактором в попиті за якою книжкою або газетою буде на все її вартість письменна, її пиятересовність. Но хочу допустити, що ми народовпі ніяких цілком неинтересних и неважгих публікацій не пускали. Я говорю тут лишень проти експериментования нашого в взгляді торговельнім, що ми не облічували ся гаразд ні з лічбою друкowanych екземплярів, ні с ціною їх. Рад би я тому виключити всяку проблематичність в обліченю и всяку пеня-вість в ликвидованю чи звороті коштів накладу. Краще для нас буде, появляти два наклади якої книжки, хоч се и дороще стоїть, як один, котрий би аж за літамм вертав ся. Инша річ у нас с книжками шкільними. Ті мають своїх певних накладців рядозих, и краще для публіки, коли вони не частих дізнають видань, а за ними и одмін, бо яко такі переходять до ангикварень хутніше и стаються присугупішцими. — Де так мало капиталів як у нас, то той маленький капитал мусить робити вигоду великого, а то тим, що він скоренько вертаєть ся. Великі капиталисти и раді тому, коли их капиталы пізніше та певно вертаються, бо и так їм тяжко ради з ним дати, де єго у-люкувати. Ой! та не так у нас....

Приложивши се все до проєктованого журнау, виїде, що такий наш журнал не тільки що розвиваєть ся не мігби, но зі взгляду на сумне положіне товариства ані появитись! тільки, в найстрогішим заступованю до повищих засад. Наш журнал може тільки виходити для певних пренумерантів, и після тих певних пренумерантів має означитись єго ціна. Но мало того. Товариство чи уложена ним редакція не може сегодня запевнити, як великий обсяг буде кожного місячнєго випусту, на разі не міг би він, так в першім місяцю, може більший бути, як в два аркуші, с часом міг би він вийти аж на 6 — 8 аркушів друку, або и більшеще. Ціна кожної місячнєї книжки мусіла-б бути розманта. Огже для нашого журнау треба-б таких пренумерантів, котрі-б на всяку ціну з гори пристали. Се небувалий, не практикований спосіб пренумерати. А що с того що небувалий, коли-б тільки веду ли до пожаданої мети?! Або спосіб вилавания двотитлевої газети в такий отвертій формі як наш „Правда“ не в оригнальний, а прецінь така форма отверта, що виход-ло-б, що тільки прикладна може бути до газети бодай два рази у тиждєнь виходячої,

оказалась такою пригодною, що скоро появилсь жадає перевести сей двотижневик на щоденне письмо. и почалась як на нас доволї жвава збірка на конечну для такого денника кавцию; хоч по моему розуму виходилоб, що нам поки що обходитись с такою „Правдою“, як вона тепер єсть, тільки формат нехай би був геть то просторний, хоч би такий як „Тішеса.“ В політики теї грубої не багато нам однако розуму напити, на нашу тоншу народню вистане и двотижневик. А в таку простору „Правду“, напхаєм кореспонденций без ліку, а инколи так иншком пустили-б додаточок, а що вже кавциї то ні шеляга не давалиб. Бо в нас єсть ще другі потреби ше пекучіші, а оплачувати все не ма в нас тільки гроша. Що туть вартне, на такій збірці на кавцию для Правди, се та охота маленькими датками що раз, зводити таку велику суму до купи: се моз золото сиве Я так припадаю над всякою искоркою волього жару. Заніщо не хочу її вгашати. Нехай роздувається! Та повертаючи до небувалих форм, скажу: Що чуда може доказати розумна, далековидюча тактива, та сила, якою воєє такий Бьсмарк. Коли-б ми тільки заодно поберати хглі сеї науки, не від яких звичайних тактиків-дилетантів, с курячими розумами, приміром від наших Поляків, та вирост добувати с таких залізних голов як Бьсмарка!....

Так, вертаючи до свого, пренумерата на журнал жадалий, моглаб розтягаться від нумеру до нумеру. А се вимагає обовязаня ся певних патриотичних и чесних пренумерантів, відберати журнал що місяця запосліплатою, яку-б ціну администрация ні визначала. Се би було инавгуроуванем товариства, яке истнувало свого часу в Чехах, де товариші обовязувалися кожду нову книжку чеську купувати. Що за таким товариством у нас наші письменні роботи пішли би жвавше, нічого и роздумувати.

На тепер вповаю, щоза моім голосем здиблеться спора громада патриотичних людей, що пришлють до свічного Виділу письменне заявліє, в яким під словом чести особистої и народолюбної зобовязуться, відберати журнал що місяця за кожду ціну за посліплатою через цілий рік. И щоб не побільшати клопоту свічного Виділу и в тім взгляді, сподіюсь що вони таке заявліє пришлють и без попереднього оголошеня Виділу, так як на певне сподіюсь, що наші письменники найскоріше пришлють до Виділу освідчення, за яким приймають безинт ресовно уділ и провктованім мною журналі.

Що администрація и експедиція журналу, не стояла-б найменшої трудності для товариства, на се не треба-б властиве и слова тратити. Єсть доволі своїх робітників в друкарні, котрі-б коло експедиції не загаїлись. Що до администрації, то маємо в високоповажнім провіднику товариства Докторі Корнилові Сушкевичу такого повіренника котрому, можна милиони повірити, и він їх певне утримає для жаданої ціли, хоч для самостійного розридження капіталом, не видавався би може знову так дуже спосібним.

А ще-б не роздроблювати сил письменських, и не ставляти без потреби різних літературних органів, часть літературна Правда замінилась-би тим способом таким журналом товариства „Шевченка“ Тим ладом рад би я над все, увільнити то арство від друкованя всяких письм на кредит, а властиве так вишком своїм накладом, котрий не вертається, що не тільки фінансово єго руйнує, но и єго звітній роботі появितись не дозволяє.

Для переведеня сего конечного діла, не вмію Слічному Віділову вказати на иншу засаду и доволі її нагадати, як ту на переді вивяєну, найпевнішу и найпатриотичнішу Тарасову :

„Як би ззялись, так, як треба
„То и мудрость була би своя“...
Булоби все своє.

Чи та засада, на якій оператись має сей журнал, розтягається справді до увільненя товариської друкарні від довгів, и чи власне сей журнал має бути тим найсильнішим в часі агентом для її ичтересів? — побачимо, як проживемо, — як лишень виявимо єго в тих живих, розумних кондициях розвтку!...

Остаюсь с поважанем

Д.... Т.

Львів. Бібліотека
АН УРСР

Перед роковинами
смерті Тарасової
в р. 1878.

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ и- 55351

682595

И 55.351

и 30289/2м

Передав
романту з гр
179. 17. 1902.

~~Н. 576~~

ВІДОЗВА

до

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

свічного Виділу Товариства „імени ШЕВЧЕНКА“!

Рад. 191-24/550

Накладом Прокопа Гаврилюка.

ЛЬВІВ.

З друкарні А. Вайдовича.
1878.